

Imagino el meu final de vida: com?

Imagino el meu final de vida: com?

  Xerrades Caliu 2004

Ser protagonistes de les nostres vides

Dijous, 15 d'abril

El Document de Voluntats Anticipades

Núria Terribas
Advocada, especialista en Biodret
Directora de l'Institut Borja de Bioètica

Dijous, 22 d'abril

Cine-fòrum

El Derecho a morir
amb Raquel Welch i Michael Gross

Dijous, 29 d'abril

Taula rodona: **Viure la mort**

Germà Morlans
Geriatre de l'Hospital de Granollers

Francesc Torralba
Professor de Filosofia de la Universitat Ramon Llull
Col·laborador de l'Institut Borja de Bioètica

Francisco Sola Pagola, O.H.
Vicepresident de l'Hospital de l'Esperit Sant
Consiliari de Pastoral de la Salut

Lloc: Residència Venero
Carrer Venero 4-6
Hora : 2/4 de 10 del vespre

Imagino el meu final de vida: com?

Decidir amb llibertat
Xerrades Caliu 2014

Dijous, 6 de febrer de 2014
El Document de Voluntats Anticipades a Catalunya
Dr. Màrius Morlans Molina
President de la Comissió de Deontologia del COMB

Dijous, 13 de febrer de 2014
projecció del documental
Las alas de la vida

Dijous, 20 de febrer de 2014
Les voluntats anticipades a les Cures Pal·liatives
Dr. Germà Morlans Molina
Responsable mèdic de la Unitat de Cures Pal·liatives de la Fundació Privada Hospital-Asil de Granollers
Visió humanista i cristiana sobre el final de la vida
Mn. Xavier Morlans Molina
Professor de la facultat de Teologia de Barcelona

Lloc: Residència Venero, sala Jaume Batlle
C. de Venero, 4-6
Hora: nou del vespre

Imagino el meu final de vida: com?

Estades d'estiu a Viladrau 2015

Imagino el meu final de vida: com?

Estades d'estiu a Viladrau 2015

Imagino el meu final de vida: com?

Imagino el meu final de vida: com?

FONAMENT ÈTIC

Respecte i promoció de l'autonomia de la persona

En el procés d'elaboració és molt important el diàleg
(informació entenedora, comprensió de la informació, establiment d'acords...)
gairebé més important que el paper signat

És molt important entendre bé el que es diu en un DVA o PDA
(a l'hora d'interpretar-lo i aplicar-lo, no hi haurà possibilitat de rèplica !!)

El respecte a l'autonomia no vol dir
desentendre's del consell que es pugui donar al pacient

Imagino el meu final de vida: com?

MARC LEGAL

Art. 8 Llei 21/2000, de 29 de desembre,
sobre els drets d'informació concernent a la
salut i l'autonomia del pacient,
i la documentació clínica
(publicada al DOGC del 11/1/2001)

Congreso de los Diputados
art. 11 de la Ley 41/2002,
reguladora de l'autonomia del pacient

Imagino el meu final de vida: com?

VALORS DEL DVA/PDA (1)

Es fonamenta en el respecte i la promoció de l'autonomia de la persona

Garanteix l'exercici de l'autonomia de la persona
quan aquesta no es pugui expressar

Suposa un mitjà que pot tenir qualsevol persona per a fer respectar els seus
desitjos, valors i preferències en un moment de gran vulnerabilitat

Imagino el meu final de vida: com?

VALORS DEL DVA/PDA (2)

Tant en els aspectes físic, psíquic, social i espiritual

Cal que se'n faci ús prèvia informació i reflexió

És un exercici d'AUTONOMIA i RESPONSABILITAT
prenent part en les decisions de la pròpia vida

Es pot renovar i revocar

Imagino el meu final de vida: com?

Imagino el meu final de vida: com?

PDA

Permet expressar:

valors, desitjos i preferències

el possible rebuig a un tractament i l'adequació de l'esforç terapèutic

l'autorització, o no, a determinades exploracions

la designació d'una persona referent per a decisions complexes

Imagino el meu final de vida: com?

PDA

El fa la persona i/o la família juntament amb una o varies persones de l'equip assistencial

El destinatari és el mateix equip assistencial

Constància escrita en la història clínica

S'utilitzarà a curt termini, en el context de la malaltia actual

Imagino el meu final de vida: com?

PLANIFICACIÓ DE DECISIONS ANTICIPADES

En/Na [redacted],
amb DNI [redacted] i CIP [redacted] afectat/ada de

[redacted],
manifesta haver rebut per part de la de la infermera de la Fundació Pere Relats,
[redacted] col·legiada amb el número [redacted]
informació àmplia i completa sobre l'evolució de l'esmentada malaltia i de les possibles
complicacions derivades de la mateixa, entenen la necessitat d'establir unes actuacions mèdiques
adequades a la situació clínica de cada moment, que garanteixin el seu benestar i confort.

En conseqüència dono consentiment al PLA de DECISIONS ANTICIPADES que consta en el
revers del present document.

La signatura d'aquest document, invalida tots els altres documents PDA signats amb data anterior.

Signatura del familiar responsable

Signatura de la infermera

**model PDA
resident-infermera**

Barcelona, [redacted] d [redacted] de [redacted]

Imagino el meu final de vida: com?

PLANIFICACIÓ DE DECISIONS ANTICIPADES

En/Na _____
amb DNI _____ i CIP _____ afectat/ada de

_____ manifesta haver rebut per part de la de la infermera de la Fundació Pere Relats, _____ col·legiada amb el número _____ informació àmplia i completa sobre l'evolució de l'esmentada malaltia i de les possibles complicacions derivades de la mateixa, entenent la necessitat d'establir unes actuacions mèdiques adequades a la situació clínica de cada moment, que garanteixin el seu benestar i confort.

En conseqüència dono consentiment al PLA de DECISIONS ANTICIPADES que consta en el revers del present document.

La signatura d'aquest document, invalida tots els altres documents PDA signats amb data anterior.

Signatura del familiar responsable

Signatura de la infermera

model PDA
resident-infermera

Barcelona, _____ d _____ de _____

A. AGUDITZACIÓ DE LA PATOLOGIA DE BASE

1. TRASLLAT A L'HOSPITAL

- sense limitacions terapèutiques
 amb limitacions terapèutiques
- SNG/PEG SI NO
  - respiració artificial SI NO
  - diàlisi SI NO

2. NO TRASLLAT A L'HOSPITAL

- Tractament curatiu
 Tractament simptomàtic
 Mesures de confort
- mantenir nutrició SI NO
hidratació enteral SI NO
retirar tractament farmacològic SI NO
iniciar tractament pal·liatiu SI NO

3. RCP SÍ NO

B. NOVA PATOLOGIA AGUDA

1. TRASLLAT A L'HOSPITAL

- sense limitacions terapèutiques
 amb limitacions terapèutiques
- SNG/PEG SI NO
  - respiració artificial SI NO
  - diàlisi SI NO

2. NO TRASLLAT A L'HOSPITAL

- Tractament curatiu
 Tractament simptomàtic
 Mesures de confort
- mantenir nutrició SI NO
hidratació enteral SI NO
retirar tractament farmacològic SI NO
iniciar tractament pal·liatiu SI NO

3. RCP SÍ NO

Altres desitjos i preferències. Valors a tenir en compte

_____

Imagino el meu final de vida: com?

PLANIFICACIÓ DE DECISIONS ANTICIPADES

En/Na [redacted], amb DNI [redacted],
com a representant actual de [redacted],
amb DNI [redacted] i CIP [redacted] afectat/ada de

[redacted],
manifesta haver rebut per part de la metgessa de la Fundació Pere Relats, Pilar Verdaguer Cardalda, col·legiada amb el número 29064, informació àmplia i completa sobre l'evolució de l'esmentada malaltia i de les possibles complicacions derivades de la mateixa, entenent la necessitat d'establir unes actuacions mèdiques adequades a la situació clínica de cada moment, que garanteixin el seu benestar i confort.

En conseqüència dono consentiment al PLA de DECISIONS ANTICIPADES que consta en el revers del present document.

La signatura d'aquest document, invalida tots els altres documents PDA signats amb data anterior.

Signatura del familiar responsable

Signatura de la metgessa

model PDA
representant-metgessa

Barcelona, [redacted] d [redacted] de [redacted]

Imagino el meu final de vida: com?

PLANIFICACIÓ DE DECISIONS ANTICIPADES

En/Na _____, amb DNI _____
com a representant actual de _____,
amb DNI _____ i CIP _____ afectat/ada de _____,
manifesta haver rebut per part de la metgessa de la Fundació Pere Relats, Pilar Verdaguer Cardalda, col·legiada amb el número 29064, informació àmplia i completa sobre l'evolució de l'esmentada malaltia i de les possibles complicacions derivades de la mateixa, entenent la necessitat d'establir unes actuacions mèdiques adequades a la situació clínica de cada moment, que garanteixin el seu benestar i confort.

En conseqüència dono consentiment al PLA de DECISIONS ANTICIPADES que consta en el revers del present document.

La signatura d'aquest document, invalida tots els altres documents PDA signats amb data anterior.

Signatura del familiar responsable

Signatura de la metgessa

model PDA
representant-metgessa

Barcelona, _____ d' _____ de _____

A. AGUDITZACIÓ DE LA PATOLOGIA DE BASE

1. TRASLLAT A L'HOSPITAL

- sense limitacions terapèutiques
 amb limitacions terapèutiques
- SNG/PEG SI NO
  - respiració artificial SI NO
  - diàlisi SI NO

2. NO TRASLLAT A L'HOSPITAL

- Tractament curatiu
 Tractament simptomàtic
 Mesures de confort
- mantenir nutrició SI NO
hidratació enteral SI NO
retirar tractament farmacològic SI NO
iniciar tractament pal·liatiu SI NO

3. RCP SÍ NO

B. NOVA PATOLOGIA AGUDA

1. TRASLLAT A L'HOSPITAL

- sense limitacions terapèutiques
 amb limitacions terapèutiques
- SNG/PEG SI NO
  - respiració artificial SI NO
  - diàlisi SI NO

2. NO TRASLLAT A L'HOSPITAL

- Tractament curatiu
 Tractament simptomàtic
 Mesures de confort
- mantenir nutrició SI NO
hidratació enteral SI NO
retirar tractament farmacològic SI NO
iniciar tractament pal·liatiu SI NO

3. RCP SÍ NO

Altres desitjos i preferències. Valors a tenir en compte

_____

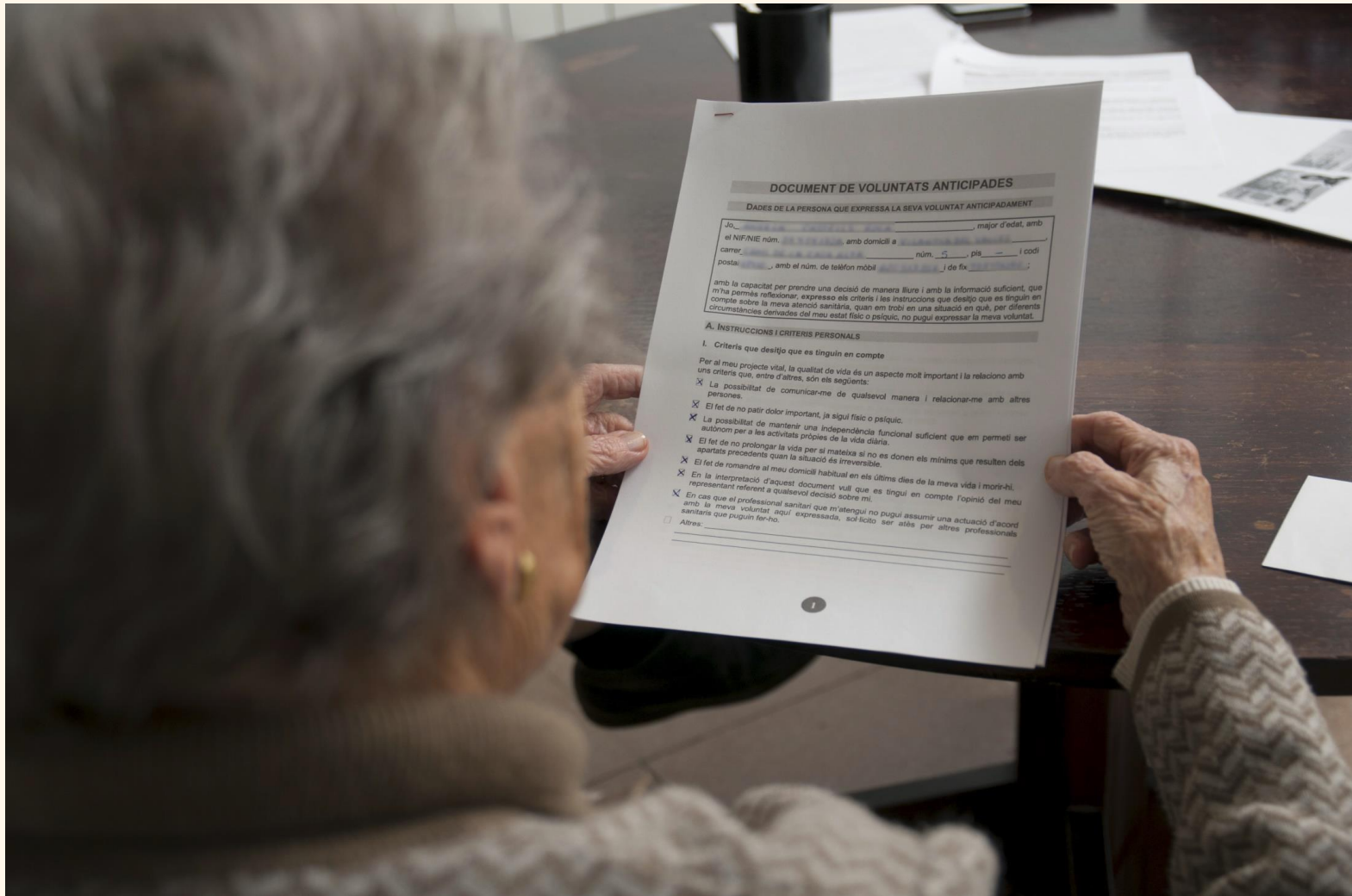
Imagino el meu final de vida: com?

Prioritats per a elaborar un PDA

pacients crònics complexos (PCC)

tributaris d'un *model d'atenció a la cronicitat avançada (MACA)*

Imagino el meu final de vida: com?

Imagino el meu final de vida: com?

Què és el DVA?

*Document adreçat al metge responsable,
pel qual, una persona major d'edat,
amb capacitat suficient, i d'una manera lliure,
expressa les instruccions a tenir en
compte quan es trobi en una situació en que les
circumstàncies que concorrin no li permetin
d'expressar personalment la seva voluntat.*

(Llei 21/2000 del Parlament de Catalunya)

Imagino el meu final de vida: com?

Què inclou el DVA?

Les instruccions generals i els límits d'actuació

Els criteris a tenir en compte, d'acord amb els valors de la persona

Les situacions de malaltia o incapacitat en les que s'han de tenir en compte aquestes consideracions i criteris

Imagino el meu final de vida: com?

DVA (1)

El fa la persona

Ha de ser major d'edat i plenament capaç

S'ha de fer en plena llibertat i sense cap mena de coacció

S'ha de fer amb la informació i coneixements suficients

No anar en contra de la llei o de la bona pràctica clínica

Imagino el meu final de vida: com?

DVA (2)

S'anomena un representant

Es pot fer davant notari o bé
en document privat davant 3 testimonis

Es fa constar a la història clínica i es registra a la
Conselleria de Sanitat

S'utilitzarà a llarg termini, en el context d'una malaltia
de llarga durada o en circumstàncies imprevistes

Existeix la possibilitat de renovació o revocació del
document

Imagino el meu final de vida: com?

FUNCIONS DEL REPRESENTANT (1)

ha de ser una persona de confiança de l'atorgant

Actuar de interlocutor amb el metge o equip sanitari
(es converteix en la veu de l'atorgant)

Interpretar i ajudar a aplicar les instruccions,
els criteris i principis expressats en el DVA

Imagino el meu final de vida: com?

FUNCIONS DEL REPRESENTANT (2)

Ha de conèixer bé la voluntat de l'atorgant
per saber-la interpretar i aplicar

No pot contradir el contingut del DVA

Haurà de manifestar-se en els aspectes que no
s'hagin especificats
(d'aquí la importància de conèixer bé la persona)

Imagino el meu final de vida: com?

PROPOSTES DE DVA

Generalitat de Catalunya (comitè de bioètica)

Església catòlica de Catalunya

Associació DMD (dret a morir dignament)

Consell de Col·legis de Metges de Catalunya

Altres

Imagino el meu final de vida: com?

DIFERÈNCIES PRINCIPALS ENTRE DVA I PDA

Font: Càtedra de cures pal·liatives Universitat de Vic, 2016

	DOCUMENT DE VOLUNTATS ANTICIPADES (DVA)	PLANIFICACIÓ DE DECISIONS ANTICIPADES (PDA)
REGULACIÓ	Legal	Protocols assistencials
FONAMENT	Autonomia de la voluntat	
ELEMENT ESSENCIAL	Revocabilitat	
AUTORS	Persona (malalta o sana, amb assessorament jurídic o sense)	Persona (i/o família) + Professionals sanitaris
NEGOCI JURÍDIC	Unilateral (declaració de voluntat receptícia) Majors de 18 anys	Bilateral (fruit del consens) Majoria d'edat sanitària (16 o més anys) o menor madur (entre 12 i 15)
DESTINATARIS	Indeterminats	Determinats
EFICÀCIA	Futura (circumstància prevista)	Present (malaltia en curs)
INSTRUMENT	DVA	PDA
CONTINGUT	Instruccions Nomenament de representant	Planificació de l'atenció
REQUISITS FORMALS	Document notarial Document privat amb 3 testimonis	Constància escrita
LLOC DE DIPÒSIT	Història clínica Registre administratiu	Història clínica

Imagino el meu final de vida: com?

Imagino el meu final de vida: com?

Com acompanyem?

Estar amb la persona i la família en situació de final de vida i/o últims dies permet donar cabuda a les emocions, sentiments, dubtes i necessitats que sorgeixin amb serenor, professionalitat i ètica.

Des del model biopsicosocial, Cruzado Rodríguez, descriu els factors que es tenen en compte en les cures paliatives i que en l'AFV (Acompanyament al Final de la Vida) ens serveixen de referència.

Imagino el meu final de vida: com?

Els llenguatges artístics, com ara:

la musicoteràpia, l'artteràpia, el clown
i altres disciplines com la teràpia assistida amb gossos,
conjugats amb el vincle amb el/la terapeuta,
són un mitjà privilegiat per tal d'acompanyar el procés de la mort:

- Ajuda a expressar dificultats, emocions i dolors
- Redueix l'estrès
- Disminueix l'ansietat
- Millora l'estat d'ànim
- Ajuda a controlar el dolor
- Redueix el malestar general
- Crea un espai de seguretat
- Ajuda a cercar la pau interior

Imagino el meu final de vida: com?

Mercè Martorell

Isabel Roca

Raquel Rodríguez

Pilar Verdaguer

Xavier Zaragoza